

Prejeto:	02-02-2021
Šifra:	713-01/21-4/1
Povezava:	005-03/21-1/1
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratika:	

Zavod raziskovalni inštitut 8. marec
Tacenska cesta 125E, Ljubljana,
1000 Ljubljana
institut8.marec@gmail.com

Ljubljana, 2. februar 2021

Državni zbor Republike Slovenije
Igor Zorčič, predsednik
Šubičeva ulica 4
1102 Ljubljana

Zadeva: Pobuda volivcem in volilkam za vložitev predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika

Spoštovani,

na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije ter 58. in 59. člena Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi (ZRLI) vas obveščamo o pobudi volivcem za začetek postopka spremembe Kazenskega zakonika.

V prilogi vam posredujemo Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika in vas pozivamo, sprožite ustrezne postopke skladno z ZRLI.

Z lepimi pozdravi,

Nika Kovač,
direktorica

Priloga:

- Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Kazenskega zakonika

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH KAZENSKEGA ZAKONIKA

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Poglavje Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – uradno prečiščeno besedilo, 6/16 – popr., 54/15, 38/16, 27/17, 23/20 in 91/20) o kaznivih dejanjih zoper spolno nedotakljivost temelji na zastarelem modelu prisile, ki za obstoj znakov kaznivega dejanja od žrtve zahteva, da se storilcu upira, čeprav se v številnih primerih ne more ali ni zmožna upreti ali pa bi se z upiranjem še bolj izpostavila nevarnosti.

Na nujnost, da zastareli model prisile pri kaznivih dejanjih posilstva in spolnega nasilja zamenja model "Samo ja pomeni ja" že leta opozarjajo organizacije, ki se ukvarjajo s problematiko spolnega nasilja nad ženskami in pomočjo žrtvam spolnega nasilja. V januarju 2019 je Inštitut 8. marec sprožil peticijo *Za redefinicijo kaznivega dejanja posilstva in spolnega nasilja*, ki jo je podpisalo več kot 6000 ljudi. Marca 2019 pa so *Amnesty International Slovenije*, *Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja*, *Društvo za nenasilno komunikacijo*, *Društvo Ključ*, *Fakulteta za socialno delo Univerze v Ljubljani*, *Inštitut 8. marec*, *Mirovni inštitut*, *Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC in Slovenska fundacija za UNICEF* na Ministrstvo za pravosodje naslovile poziv »k spremembi definicije kaznivega dejanja posilstva, tako da bo ta skladna z mednarodnimi standardi človekovih pravic in bo temeljila na odsotnosti privolitve«.

Skladno z modelom prisile je v Sloveniji dejanje tretirano kot posilstvo zgolj, če je do njega prišlo z nasiljem ali grožnjo, torej prisilo. Z drugimi besedami, če se žrtev ne upira, posiljevalec ne rabi uporabljati sile, in tako dejanje ni kvalificirano kot posilstvo. Zakonodajca predpostavlja, da smo čisto vsi, ves čas, vse do trenutka, ko se temu upremo, pripravljeni imeti spolne odnose. Od žrtev pa zahteva aktivno upiranje, čeprav se te tega zelo pogosto ne morejo storiti, preprosto zamrznejo ali pa bi upiranje pomenilo še hujše fizične posledice in nevarnost zanjo.

Model prisile in njegovo implementacija v sodni in tožilski praksi, kot bomo pokazali, predstavljata nedopusten poseg v temeljno človekovo pravico do nedotakljivosti človekove telesne in duševne celovitosti, ki jo zagotavlja 35. člen Ustave Republike Slovenije. Poseg v integriteto posameznikovega telesa se namreč kriminalizira zgolj, če po posegu vanj, brez poprejšnjega soglasja, pride do upora ali če je posegu v telesno integriteto posameznika predhodila grožnja.

Zakonodajna ureditev po modelu prisile ima torej zelo konkretne negativne posledice pri pregonu kaznivih dejanj posilstva in spolnega nasilja. Nanje je pokazala tudi *Empirična študija reprezentativnega vzorca pravosodne prakse v zvezi s kaznivim dejanjem posilstva, spolnega nasilja in spolne zlorabe slabotne osebe s pregledom možnih modelov novih zakonskih rešitev* (v nadaljevanju *Empirična študija*), ki jo je naročilo Ministrstvo za pravosodje. Študija ugotavlja, da »sodišča posebej pogosto ne presojuje o pomembnosti (ne)obstoja soglasja oz. o zadostni intenzivnosti prisile v posamičnih primerih«, saj »"presejanje" zadev, pri katerih se izrazi problem (ne)soglasja, opravljajo državna tožilstva in zelo dosledno primere, v katerih pride do odnosa proti volji, a brez uporabe prisile oz. z nezadostno intenziteto prisile, zavržejo.« Model prisile v praksi torej povzroča, da primere tožilstva zavržejo in tako sploh ne dočakajo sodne obravnava. Navedimo nekaj primerov iz študije, ki dokazujejo škodljivost modela prisile v praksi:

»Pri navedenem kaznivem dejanju je potrebno[,] da je uporabljena fizična ali psihična sila, lahko pa tudi uporaba drog ali hipnoze, ki mora biti uporabljena proti oškodovanki. Pri tem pa mora biti grožnja resna, usmerjena neposredno na življenje ali telo oškodovanke. Prav tako morata biti tako **sila kot grožnja takšni, da sta objektivno sposobni zlomiti odpor ženske oziroma moškega**. (Posilstvo, sklep o zavrženju, ODT LJ, Kt/656/2018/JR/sm)«

»[H]krati pa tudi odpor[a] oškodovanke, ki se je po njenih navedbah kazal v besedah: **»ne, ne«, ni mogoče šteti kot tisti resni odpor, ki je nujen**, da se dejanje storilca šteje kot kaznivo dejanje. (Posilstvo, sklep o zavrženju, ODT LJ, Kt/14387/2016/KZ/sm)«

»Prav tako [oškodovanka] ni povedala, da bi se osumljencu **aktivno upirala** na način, da bi se ga otepala na primer z rokami in nogami ter ga na ta način vsaj poskušala odvrniti od tega, da bi z njo spolno občeval. Ovadeno kaznivo dejanje se lahko stori le z naklepom. Za ugotovitev storilčevega naklepa pri posilstvu je potrebno na zanesljiv način dokazati, da se je storilec **zavedal, da premaguje odpor** ženske osebe z grožnjo ali uporabo sile, ker v primeru, če bi se mu glede na obnašanje ženske **zdelo, da odpor ženske ni resen**, ne bi bila podana subjektivna stran tega kaznivega dejanja. Posilstvo je namreč grob in brezobziren akt nasilja, do katerega pride **prav zato, ker se žrtev upira in noče spolnega občevanja, ker se brani na vse možne načine. Zato pasivno trpljenje oziroma preslab odpor lahko storilca zavede, da naj bi šlo za prikrit pristanek**. (Posilstvo, sklep o zavrženju, ODT CE, Kt/1559/2018/MK)«

»Po preučitvi dokaznega gradiva ugotavljam, da ne razpolagam z dokazom, da je bila prijaviteljica v času, ko je želel ovadeti z njo imeti spolni odnos oziroma jo je pričel otipavati po spolovilu, v **takšnem stanju**, zaradi katerega se ne bi mogla upirati ter zato ni podan utemeljen sum, da je osumljeni storil naznanjeno kaznivo dejanje [Spolne zlorabe slabotne osebe]. [Oškodovanko naj bi osumljeni otipaval po spolovilu in potiskal svoje prste vanj, medtem ko je ona spala. Ko jo je to prebudilo, naj bi osumljenega z nogo odrinila in začela jokati, osumljeni pa je zapustil sobo. – op. avtorjev]« (Spolna zloraba slabotne osebe, sklep o zavrženju, ODT SG Kt/17759/2018)

Iz prakse sodišč in tožilstva v Sloveniji torej izhaja, da:

- tožilstva relativno pogosto zavržejo ovadbe za dejanja, za katera menijo, da domnevni storilec ni uporabil dovoljšne sile;
- tožilstva v zvezi z uporabljenimi silami oz. drugimi načini prisiljenja mestoma ugotavljajo, da je ravnanje domnevnega storilca sicer neprimerno, a ne v smislu, da bi ga lahko subsumirali pod obravnavane inkriminacije;
- tožilstvo ali sodišče mestoma razmeroma stereotipno ugotavljata, ali je vedenje domnevne žrtve skladno s pričakovanji o tem, kako naj bi se žrtev vedela, mestoma pa razlogi za poglobljeno ukvarjanje z obrambo domnevne žrtve niso povsem jasni.

S podobnimi škodljivimi posledicami modela prisile se soočajo oz. so se soočale tudi druge države. Zaradi vsega navedenega številne države definicijo kaznivega dejanja posilstva spreminjajo skladno z modeli soglasja. Tako je 9 evropskih držav že definiralo posilstvo na podlagi odsotnosti privolitve: Irska (od 1981), Velika Britanija, Belgija (od leta 1989), Ciper, Nemčija, Islandija, Luksemburg, Švedska, Hrvaška in s 1. januarjem 2021 tudi Danska. V procesu spreminjanja zakonodaje pa je med drugimi Španija.

Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) je že v *sodbi M. C. proti Bolgariji* z dne 4. 12. 2003 izreklo svoje prepričanje, da »... vsak tog pristop v pregonu kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost v smeri dokazovanja fizičnega upiranja žrtve lahko povzroči, da določene oblike posilstev ostanejo nekažnovane in tako ogrožajo učinkovito zaščito spolne

avtonomije posameznika. Zato je treba obveznosti držav članic po 3. in 8. členu Konvencije o človekovih pravicah videti tudi kot zahtevo po učinkovitem pregonu in kaznovanju vsakega spolnega dejanja brez ene od oblik soglasja, četudi brez znakov fizičnega upiranja ... kar pa v praksi še vedno pogosto pomeni razlago pojmov prisile, grožnje in podobno ...».

K spremembi definicije kaznivega dejanja posilstva skladno z modelom soglasja Slovenijo zavezuje Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju in boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/15), ki jo je Državni zbor Republike Slovenije ratificiral 19. decembra 2014, ki pravi:

»spolno nasilje, vključno s posilstvom
36. člen

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se naslednja naklepna dejanja opredelijo kot kazniva:
 - a. vaginalna, analna ali oralna spolna penetracija v telo druge osebe s katerim koli delom telesa ali predmetom brez njenega privoljenja;
 - b. izvajanje drugih spolnih dejanj z osebo proti njeni volji;
 - c. pripraviti drugo osebo v neprostovoljna spolna dejanja s tretjo osebo.
2. Privolitev mora biti dana prostovoljno kot izraz svobodne volje osebe, ocenjene v okviru danih okoliščin.
3. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se določbe prvega odstavka uporabljajo tudi za dejanja, storjena zoper nekdanje ali sedanje zakonce ali partnerje, kakor jih priznava notranje pravo.«

Konvencija torej v 36. členu določa obveznost držav pogodbenic, da kot kaznivo določijo vsako vaginalno, analno ali oralno spolno penetracijo v telo druge osebe s katerim koli delom telesa ali predmetom »**brez njenega privoljenja**«. Kot kazniva pa morajo biti opredeljena tudi druga spolna dejanja z osebo »**proti njeni volji**« ter prisilitev druge osebe v dejanja spolne narave s tretjo osebo. Ob tem pa mora biti privolitev dana prostovoljno kot rezultat svobodne volje osebe, ocenjene v okviru danih okoliščin, kar pomeni, da mora ocena okoliščin v vsakem posamičnem primeru prepoznati široko paleto možnih vedenjskih odzivov žrtev na spolno nasilje in ne sme temeljiti na predvidevanjih na podlagi tipičnih odzivov v takih situacijah, spolnih stereotipov in mitov o moški in ženski spolnosti.

36. člen Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju in boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini nas torej zavezuje, da inkriminacija kaznivega dejanja posilstva vsebuje pojem odsotnosti svobodno dane privolitve k spolnemu dejanju, kar izhaja iz diktacije penetracije »brez njenega privoljenja«.

Skladno s tem se, kot že navedeno, zastareli model prisile pri ureditvi spolnih deliktov nadomešča. Tako se v teoriji in tudi v vse več primerjalno-pravnih ureditvah uveljavljajo nove inkriminacije, ki varujejo spolno samoodločbo oseb na različicah modela soglasja:

- model afirmativnega soglasja: "Samo ja pomeni ja";
- model veta: "Ne pomeni ne".

Model veta zgolj delno rešuje probleme modela prisile: če bi se uveljavil, se ne bi več zahtevalo, da bi se morala žrtev storilcu fizično upirati, bi pa morala žrtev svoje nesoglasje navzven prepoznavno izraziti, reči ne. A to je premalo, saj model veta še vedno ohranja ključni pomanjkljivosti trenutnega sistema. Konceptualno vsi ljudje še vedno ves čas ostajamo pripravljene na spolna dejanja, na voljo za poseg v našo intimo, vse do trenutka, ko rečemo ne. Na praktični ravni pa modela veta ne upošteva možnosti, da žrtev zaradi različnih razlogov

pogosto ne more niti reči ne ali pa bi se z upiranjem še bolj izpostavila nevarnosti. Te pomanjkljivosti tudi v zvezi z veljavnimi inkriminacijami ugotavlja Empirična študija, kot navedeno zgoraj. Žrtev lahko ob dejanju ostane tiho in popolnoma pasivna zaradi predhodnih delovanj storilca ali drugih oseb, na primer v primerih trajajočega nasilja v družini in podobno, zaradi česar se znajde v brezizhodnem položaju, ko zavrnitev ali upor nista možna ali smiselna. Pri tem gre torej lahko, na primer, za predhodno dalj časa trajajoče psihično ali fizično nasilje, katerega posledica je, da žrtev (vsaj nasproti storilcu) svoje volje ne izraža več (za razliko od »grožnje z neposrednim napadom na življenje ali telo« iz prvega odstavka 170. člena oziroma »grožnje zoper čast in dobro ime ali grožnje s povzročitvijo premoženjske škode« iz tretjega odstavka 170. člena KZ-1, ki sta del kaznivega dejanja posilstva).

Razlogi, zakaj žrtev ne reagira na neželen poseg v svojo integriteto, so lahko zelo raznovrstni, presojati pa jih je treba v vsakem konkretnem primeru posebej. Jasno je, da so okoliščine vsakega primera in tudi vsake žrtve drugačne, še zdaleč ni nujno, da je njen neodziv, otrplost, umik vase in izven sebe zgolj posledica delovanja storilca, lahko gre tudi za šok ob trenutnem vdoru v intimo in še vrsto drugih položajev, ki jih v obrazložitvi zato lahko izpostavimo le primeroma. Kot smo že navedli je treba prepoznati široko paleto možnih vedenjskih odzivov žrtev na spolno nasilje, ki jih ne smemo presojati na podlagi spolnih stereotipov, mitov o moški in ženski spolnosti ter predsodkih o "pravilnem" odzivu na spolno nasilje. V nasprotju s pričakovanji, da se bo "vzorna" žrtev posilstva bojevala z napadalcem, je bilo ugotovljeno, da je **pogost telesni in psihološki odziv v primeru spolnega napada "zamrznitev"**, ko žrtev sploh ni sposobna nasprotovati napadu, pogosta je celo nezmožnost premikanja. Švedska klinična študija iz leta 2017 je ugotovila, da je 70 odstotkov od 298 obravnavanih žensk, ki so bile posiljene, med napadom doživelo "neprostovoljno paralizo".

Model afirmativnega soglasja, "Samo ja pomeni ja", teh problemov nima. Saj ima na eni strani vkorporirane vse prednosti modela veta, izraženo nasprotovanja, izrečen "ne", služi kot dokaz da soglasje ni bilo dano, na drugi strani pa nima pomanjkljivosti modela veta, saj jasno rešuje primere, ko žrtev ne more reči ne, saj je pred spolnim dejanjem zahtevano predhodno soglasje. Ob tem model "Samo ja pomeni ja" tudi na načelni, konceptualni ravni sporoča, da je telo vsake osebe absolutno nedotakljivo brez njenega izrecnega pristanka.

Privolitev v modelu "Samo ja pomeni ja" razumemo kot svobodno aktivno sodelovanje in/ali izrecno prostovoljno in svobodno podano soglasje (affirmative consent). Lahko je dana z besedami ali dejanji, dokler te besede in dejanja jasno kažejo dovoljenje in željo sodelovanja v spolni aktivnosti. Obstoj privolitve ne sme šteti kot avtomatičen zgolj zato, ker oseba ne izraža nasprotovanja. Samo zato, ker nekdo molči ali ne reče ne, s tem privolitve še ne daje. Privolitev v spolni odnos mora trajati skozi celoten spolni akt in glede vseh oblik njegove izvedbe.

Na podlagi vsega navedenega predlagamo nova prva odstavka kaznivih dejanj posilstva po 170. členu in spolnega nasilja po 171. členu KZ-1, s katerim se obstoječo zakonodajo dopolnjuje modela afirmativnega soglasja – "Samo ja pomeni ja". V izogib podvajanju inkriminacij v delu, ki se nanaša na okoliščine in stanja, zaradi katerih žrtev ni sposobna izraziti zavrnitve, pa predlagamo črtanje veljavne inkriminacije kaznivega dejanja spolne zlorabe slabotne osebe po 172. členu KZ-1 v delu, ki opredeljuje okoliščine, zaradi katerih se žrtev ne more upirati.

Zavedati se moramo, da je v Sloveniji in Evropi prijavljen le majhen del spolnega nasilja. Po podatkih Agencije EU za temeljne človekove pravice je vsaka tretja ženska, starejša od 15 let, doživela fizično in/ali spolno nasilje. Ena od 20 žensk v EU (5 odstotkov) je bila posiljena, ko je bila starejša od 15 let. V EU se povprečno prijavi zgolj 14 odstotkov posilstev. Kot kažejo pričevanja, zbrana v okviru kampanje #jaztudi, žrtve nimajo občutka, da bo njihova prijava imela pozitiven učinek, sodni procesi in stiki s policisti pa bodo nova travmatična izkušnja. Žrtve v pričevanjih pogosto zapišejo, da imajo občutek, da prijava ne bo spremenila ničesar. V

potrditev tem občutkom govorijo tudi izsledki Empirične študije, ki smo jih povzeli, ki kažejo, da tožilstvo prijavitelne primere pogosto zavrže, ker meni, da storilec ni uporabil dovoljše sile ali pa da se žrtev na spolno nasilje ni odzvala skladno s stereotipnimi pričakovanji o tem, kako naj bi se žrtev vedla.

Model "Samo ja pomeni ja" žrtve razbremeni občutkov krivde, ki jih nalaga trenutni sistem, ko morajo dokazovati, da so se upirale, in se dvomi, ali so se upirale dovolj. S tem žrtvi neposredno odvzema občutek krivde za preživeto nasilje. Uvedba modela "Samo ja pomeni ja" predstavlja velik korak pri splošni družbeni občutljivosti in razumevanju spolnega nasilja, saj jasno in enoznačno sporoča, da je telo vsake osebe absolutno nedotakljivo brez njene svobodne privolitve.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj Predloga zakona je povečati varnost žrtv spolnega nasilja s spremembo definicije kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, ki temelji na škodljivem in zastarelem modelu prisile, ki za obstoj znakov kaznivega dejanja od žrtve zahteva, da se storilcu upira, čeprav se v številnih primerih ne more ali ni zmožna upreti ali pa bi se z upiranjem še bolj izpostavila nevarnosti, z novo definicijo, ki sledi modelu afirmativnega soglasja ("Samo ja pomeni ja"). S tem se v slovenski pravni red prenaša tudi določbe 36. člena Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju in boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini, ki od držav podpisnic zahteva, da se kot kaznivo dejanje opredeli »vaginalna, analna ali oralna spolna penetracija v telo druge osebe s katerim koli delom telesa ali predmetom brez njenega privoljenja«, »izvajanje drugih spolnih dejanj z osebo proti njeni volji« in da mora biti privolitev v spolno dejanje »dana prostovoljno kot izraz svobodne volje osebe, ocenjene v okviru danih okoliščin«.

2.2 Načela

S predlaganimi spremembami in dopolnitvami KZ-1 se zagotavlja temeljno človekovo pravico, zapisano v 35. člen Ustave Republike Slovenije do nedotakljivosti človekove telesne in duševne celovitosti. Definicija kaznivega dejanja po modelu "Samo ja pomeni ja" zagotavlja, da je telo vsake osebe absolutno nedotakljivo brez njene predhodne svobodne privolitve.

V slovenski pravni red se prenaša tudi Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju in boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini s tem se uresničujeta 8. in 153. člen Ustave Republike Slovenije, ki med drugim določata, da morajo biti zakoni in drugi predpisi v skladu s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in z mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Republiko Slovenijo. V 8. členu Ustave Republike Slovenije je sicer tudi določeno, da se ratificirane mednarodne pogodbe uporabljajo neposredno, vendar navedeno (predvsem) v kazenskem materialnem pravu ni mogoče. V skladu z načelom »lex certa« oziroma načelom zakonitosti v kazenskem pravu iz 28. člena Ustave Republike Slovenije neposredna uporaba mednarodnih pogodb v delu, kjer določajo obveznost držav, da določena ravnanja določijo kot kazniva dejanja, ni mogoča, saj večinoma opredeljujejo le splošen opis dejanja brez določene sankcije.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlagana sta nova prva odstavka 170. in 171. člena KZ-1, ki določata kaznivi dejanji posilstva in spolnega nasilja. V prvem delu oba predlagana nova odstavka pomenita inkriminacijo posega v spolno samoodločbo osebe brez njene svobodne privolitve – po modelu

afirmativnega soglasja ("Samo ja pomeni ja"). Torej za obstoj kaznivega dejanja ni več potrebno, da mora storilec uporabiti silo ali zagroziti, in se tudi ne zahteva, da bi se žrtev morala storilcu fizično upirati. Skladno z novima odstavkoma so kazniva spolna dejanja brez svobodno podanega soglasja oz. privolitve. Soglasje je lahko dana z besedami ali dejanji, dokler te besede in dejanja jasno kažejo dovoljenje in željo sodelovanja v spolni aktivnosti. Obstoj privolitve ne sme šteti kot avtomatičen zgolj zato, ker oseba ne izraža nasprotovanja. Samo zato, ker nekdo molči ali ne reče ne, s tem privolitve še ne daje.

S tem poleg že obstoječih kaznivih dejanj kot kazniva prepoznali tudi spolna občevanja ali druga spolna dejanja, ki so storjena brez privolitve žrtve. V praksi s predlagano rešitvijo kazniva postanejo vsa spolna dejanja pri katerih žrtev svoje nesoglasje zgolj izrazi in tista v katerih je žrtev v položaju, ko nesoglasja ali soglasja sploh ne more izraziti (popolna pasivnost, opitost, nezavest, hromeč strah ipd.).

Privolitev je lahko dana svobodno in pristno le, ko svobodna volja osebe ni podrejena prisilnim okoliščinam in ko je oseba sposobna privolitve. Z vidika mednarodnega prava se lahko za usmeritev glede opredelitev privolitve ozremo po Mednarodnemu kazenskemu sodišču (MKS; njegov mandat sicer obsega kazniva dejanja, storjena med mednarodnimi oboroženimi spopadi). Skladno s 70. členom Postopkovnih pravil in dokaznih standardov MKS (Načela ter dokazni standardi v primerih spolnih zločinov):

- a) ni dopustno sklepati, da je bilo podano ustno ali konkludentno soglasje žrtve, če je bila žrtev podvržena sili, grožnji, fizični prisili ali se je znašla v razmerah, ki so jo prisilile k neprostovoljnemu ravnanju ali soglasju;
- b) ni dopustno sklepati, da je bilo podano ustno ali konkludentno soglasje žrtve, kadar je žrtev nezmožna podati iskreno soglasje;
- c) ni dopustno sklepati, da je bilo podano (tiho) soglasje, kadar žrtev molči ali se ne upira zatrjevanemu spolnemu nasilju;
- d) ni dopustno sklepati o kredibilnosti, naravi ali nagnjenosti k določenemu spolnemu vedenju žrtve ali priče zgolj na podlagi spolne narave predhodnih ali kasnejših obnašanj te osebe.

Z navedenim je jasno nakazano, kje je meja med dovoljenim in prepovedanim dejanjem, kar je pomembno tudi z vidika pravne varnosti.

Predlagane dopolnitve in spremembe v zvezi s kaznivim dejanjem posilstva in kaznivim dejanjem spolnega nasilja torej pomenijo prehod iz tako imenovanega modela prisile v tako imenovani model soglasja.

Žrtve zaradi različnih razlogov pogosto ne more, ali ni zmožna reči ne. Navedene položaje so zdaj zajeti v opredelitvi "brez svobodne privolitve", ki pokriva izkoriščanje predhodnega trajajočega ustrahovanja in druge okoliščine ali stanji, zaradi katerih (žrtev) ni sposobna upreti ali izraziti zavrnitve. Vseh okoliščin v katerih lahko pride do tako imenovane »zamrznitve žrtve« ali drugačnih stanj, zaradi katerih ni sposobna reagirati ni mogoče naštet. Del takih stanj je v veljavnem KZ-1 že pokrit z zlorabo »slabosti ali kakšnega drugačnega stanja, zaradi katerega se žrtev ne more upirati« v prvem odstavku 172. člena KZ-1, ko gre predvsem za omamljenost ali spanje. Zaradi možnih podvajanj inkriminacij in določene vsebinske povezanosti z novima predlaganima inkriminacijama po prvem odstavku 170. in 171. člena KZ-1, je predlagano črtanje obravnavanega dela iz 172. člena KZ-1.

Z besedilom obeh novih prvih odstavkov so po vzoru veljavnih 170. in 171. člena KZ-1 zajeti tako spolno občevanje (ali s tem izenačeno spolno ravnanje ter druga spolna dejanja) storilca z žrtvijo kot tudi žrtve s tretjo osebo ter spolna ravnanja / dejanja žrtve na sebi.

V 170. in 171. členu se določi tudi novo malomarnostno kaznivo dejanje za primere, v katerih storilec ni ravnal s potrebno pazljivostjo, čeprav se je zavedal, da lahko stori dejanje, pa je lahko miselno mislil, da se to ne bo zgodilo ali da bo to lahko preprečil (zavestna malomarnost), ali če se ni zavedal, da lahko stori dejanje, pa bi se bil po okoliščinah in po svojih osebnih lastnostih tega moral in mogel zavedati (nezavestna malomarnost).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ne bo imel posledic za državni proračun in za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJA ZAKON V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA

Predlog zakona ne predvideva porabe dodatnih proračunskih sredstev v obdobju, za katerega je bil državni proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prilagojenost ureditve pravnemu redu Evropske unije

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

5.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

REPUBLIKA HRVAŠKA:

V hrvaškem Kazenskem zakonu (Kazneni zakon) je bilo kaznivo dejanje, opredeljeno po modelu afirmativnega soglasja, s spremembami in dopolnitvami hrvaškega Kazenskega zakona, ki so začele veljati leta 2011, najprej določeno v 152. členu. Določeno je bilo novo kaznivo dejanje »spolnega odnosa brez privolitve« s predpisano kaznijo od šestih mesecev do petih let zapor, poleg takrat nespremenjenega obstoječega kaznivega dejanja posilstva s predpisano kaznijo za temeljno obliko od enega do desetih let zapor.

S spremembami in dopolnitvami hrvaškega Kazenskega zakona, ki so začele veljati proti koncu leta 2019, pa je bil 152. člen črtan, njegova vsebina pa dodana v 153. člen – torej v kaznivo dejanje »posilstva«. Hkrati je bila postrožena le spodnja meja kazni – pri dejanju »brez privolitve« iz prejšnjih šestih mesecev do petih let zapor na sedanjih eno do petih let zapor; pri »posilstvu« pa iz prejšnjega enega do desetih let zapor na sedaj tri leta do desetih let zapor.

V skladu s prvim odstavkom 153. člena hrvaškega Kazenskega zakona kaznivo dejanje stori tisti, ki z drugo osebo brez njene privolitve spolno občuje ali s tem izenačeno spolno ravna ali doseže, da druga oseba brez svoje privolitve s tretjo osebo spolno občuje ali s tem izenačeno

spolno ravna, ali da oseba brez pristanka s spolnim občevanjem izenačeno ravnanje stori na sebi.

Kvalificirana oblika je v drugem odstavku določena za primere, ko je obravnavano dejanje storjeno z uporabo sile ali grožnje z napadom na življenje ali telo žrtve ali druge osebe. Če je bil storilec v izogibni zmoti glede obstoja privolitve, pa je v tretjem in četrtem odstavku določena milejša kazen.

Člen določa tudi pogoje za veljavnost privolitve: da je oseba v skladu s svojo voljo privolila v spolni odnos ali s tem izenačeno spolno ravnanje, ter da je bila sposobna sprejeti in izraziti tako odločitev. Šteje se, da privolitev ni podana, če je bilo spolno občevanje ali s tem izenačeno spolno ravnanje izvršeno z grožnjo, prevaro, zlorabo položaja, z zlorabo stanja žrtve, v katerem ni bila sposobna izraziti svoje zavrnitve, ali z osebo, ki ji je bila protipravno odvzeta prostost.

KRALJEVINA ŠVEDSKA

V švedskem kazenskem zakoniku (Brottsbalken) je kaznivo dejanje posilstva določeno v šestem poglavju zakonika. Posilstvo je bilo pravno opredeljeno po modelu prisile vse do 1. julija 2018, ko je v veljavo stopila sprememba kazenske zakonodaje spolnih deliktov. Od takrat je posilstvo opredeljeno po modelu afirmativnega soglasja s predvideno kaznijo med 2 do 6 let zapore.

V prvem razdelku šestega poglavja Kazenski zakonik opredeljuje posilstvo kot spolno občevanje oziroma s tem izenačeno spolno ravnanje z osebo, ki v dejanju ne sodeluje prostovoljno (*participating voluntarily*). Pri presoji ali je šlo za prostovoljno sodelovanje v spolni aktivnosti se s posebnim poudarkom upošteva okoliščina, ali je oseba voljo (prostovoljnost) izrazila besedno ali s telesnimi kretnjami oziroma na kakšen drug način. Danes veljavni švedski Kazenski zakonik primeroma ureja okoliščine, ko o prostovoljnem sodelovanju pri spolnem aktu ne moremo govoriti;

1. Kadar je soglasje rezultat sile, prevare ali grožnje, tudi grožnje s kazensko ovadbo zoper žrtev ali tretjo osebo ali z izdajanjem zaupnih informacij tretjim osebam.
2. Kadar storilec zlorabi posebej ranljivo stanje osebe, če ta ni pri zavesti, spi, otrpne od strahu, je pod vplivom alkohola ali drog, je v bolezenskem stanju, telesno poškodovana, duševno motena ali v kakšnem drugem primerljivem stanju glede na dejanske okoliščine.
3. Kadar storilec izrabi predhodno odvisen položaj žrtve od storilca.

Kaznivo dejanje posilstva je mogoče izvršiti tudi iz malomarnosti, kadar storilec iz predhodnega opisa kaznivega dejanja posilstva ravna v hudi malomarnosti v odnosu do volje druge osebe, ki v aktu ne sodeluje prostovoljno. Za izvršitev malomarnostnega posilstva je predvidena zaporna kazen do štirih leta.

Opredelitev kaznivega dejanja spolnega nasilja se v nadaljevanju 6. poglavja glasi: "oseba, ki spolno ravna z osebo na način, ki ni zajet v prvem razdelku tega zakona, brez prostovoljnega sodelovanja druge osebe, se kaznuje z zaporom do dve leti".

Zakonik predvideva tudi kvalificirano obliko izvršitve kaznivega dejanja posilstva in spolnega nasilja. Posilstvo na posebej grozovit način se kaznuje z zaporno kaznijo med 5 in 10 let. Pri presoji načina izvršitve se upoštevajo okoliščine, kot so starost žrtve, število storilcev, uporaba nasilja ali posebej resne grožnje. Za spolno nasilje, izvršeno na posebej grozovit način, se uporabljajo enaki kriteriji, predvidena zaporna kazen pa obsega interval od 6 mesecev do 6 let zaporne kazni.

ZDRUŽENO KRALJESTVO

V Zdrženem Kraljestvu je od leta 1956 uporabljala t. i. Sexual Offences Act 1956, ki je bil noveliran leta 1985. S t. i. Sexual Offences Act 2003, ki je začel veljati 1. maja 2004, je Velika Britanija v svoj pravni red prenesla številne posodobitve na področju deliktov zoper spolno nedotakljivost, ki je vplival tudi na sprejetje novejših zakonodaj na Škotskem leta 2009 in na Severni Irski leta 2008.

Kaznivo dejanje posilstva pojmuje kot ravnanje storilca, s katerim penetrira vagino, anus ali usta druge osebe s svojim penisom, pri čemer druga oseba s penetracijo ne soglaša, storilec pa ni utemeljeno prepričan, da druga oseba s tem soglaša. Posebno kaznivo dejanje ureja nekonsenzualno seksualno penetracijo vagine ali anusa druge osebe z drugim delom telesa (na primer s prstom) ali drugim predmetom. Maksimalna možna kazen za oba delikta je dosmrtna zaporna kazen.

Britanski zakon pa posebno opredeljuje pojem soglasja. Splošno je soglasje v 74. razdelku razumljeno kot privolitev v ravnanje s strani osebe, ki ima možnost in sposobnost dati privolitev. V 75. razdelku so našteje okoliščine, ki kažejo na evidentno odsotnost soglasja, če ni drugih zadostnih dokazov, ki kažejo na obstoj soglasja oziroma na okoliščine, na podlagi katerih je storilec utemeljeno prepričan, da je imel soglasje. Te okoliščine so: med spolnim aktom ali neposredno pred njim storilec uporablja silo, nasilje, ustrahovanje, storilec drugi osebi nezakonito odvzame prostost, druga oseba spi ali ni pri zavesti v času spolnega dejanja, druga oseba zaradi fizične oviranosti ni zmožna skomunicirati soglasja, storilec pri drugi osebi povzroči zaužitje substance, ki prevzamejo moč nad voljo ali sposobnostjo oblikovanja ali izražanja volje druge osebe. Kadar pa so v dejanskem historičnem dogodku nastopile okoliščine, našteje v 76. razdelku, se obstoja soglasja ne domneva in zoper to domnevo ni dopusten protidokaz (*praesumptio iuris et de iure*). V 76. so našteje naslednje okoliščine: storilec namenoma preslepi drugo osebo z namenom izvršitve spolnega ravnanja, oziroma nameroma izvabi soglasje druge osebe z oponašanjem osebe, ki jo druga oseba pozna.

KRALJEVINA DANSKA

17. decembra 2020 je danski parlament sprejel novelo kazenskega zakonika (Straffeloven), ki spreminja definicijo posilstva iz modela prisile v model soglasja. Zakon je pričel veljati 1. januarja 2021.

Pred tem je bilo v prvem odstavku 216. člena kaznivo dejanje posilstva definirano po modelu prisile, z zaporom do 8 let se je kaznoval vsakdo, ki spolno občuje z uporabo nasilja ali grožnjo nasilja, oziroma doseže spolno občevanje z uporabo druge nezakonite prisile, ali občuje z osebo, ki je v stanju ali situaciji, v kateri ne more nasprotovati ravnanju storilca.

S spremembo se je zamenjal celoten prvi odstavek 216. člena z definicijo kaznivega dejanja posilstva po modelu afirmativnega soglasja, ki se glasi: »Za posilstvo se kaznuje vsakdo, ki ima spolne odnose z osebo, ki v to soglasno ne privoli, z zaporom do osem let.«

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V 170. člena Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 50/12 – UPB2, 54/15, 6/16 – UPB2p, 38/16, 27/17 in 23/20) se doda nov prvi odstavek, ki se glasi:

»(1) Kdor brez svobodne privolitve osebe drugega ali istega spola doseže (njeno) spolno občevanje ali s tem izenačeno spolno ravnanje, se kaznuje z zaporom od enega leta do osmih let.«

V dosedanjem prvem odstavku, ki postane drugi odstavek, se beseda »nega« nadomesti z besedo »treh«.

Dosedanji drugi in tretji odstavek postaneta tretji in četrti odstavek.

Za dosedanjim tretjim odstavkom, ki postane četrti odstavek se doda nov peti odstavek:

»(5) Kdor stori dejanje iz prvega odstavka tega člena iz malomarnosti, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.«.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane šesti odstavek, se besedilo »sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka« nadomesti z besedilom »so bila dejanja iz prvega, drugega ali četrtega odstavka«.

2. člen

V 171. členu se doda nov prvi odstavek, ki se glasi:

»(1) Kdor brez svobodne privolitve osebe drugega ali istega spola doseže, da ta stori ali trpi kakšno spolno dejanje, ki ni zajeto v prejšnjem členu, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do osmih let.«.

V dosedanjem prvem odstavku, ki postane drugi odstavek, se besedilo », ki ni zajeto v prejšnjem členu« nadomesti z besedilom »iz prejšnjega odstavka«.

Dosedanja drugi in tretji odstavek postaneta tretji in četrti odstavek.

Za dosedanjim tretjim odstavkom, ki postane četrti odstavek se doda nov peti odstavek:

»(5) Kdor stori dejanje iz prvega odstavka tega člena iz malomarnosti, se kaznuje z zaporom do petih let.«.

V dosedanjem četrtem odstavku, ki postane šesti odstavek, se besedilo »sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka« nadomesti z besedilom »so bila dejanja iz prvega, drugega ali četrtega odstavka«.

3. člen

V prvem odstavku 172. člena se besedilo », hujšo duševno zaostalost, slabost ali kakšno drugačno stanje, zaradi katerega se ne more upirati« nadomesti z besedilom »ali hujšo duševno zaostalost«.

KONČNE DOLOČBE

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu (170. člen KZ-1):

Predlagan je nov prvi odstavek 170. člena KZ-1, ki v prvem delu pomeni inkriminacijo posega v spolno samoodločbo osebe brez njene svobodne privolitve – po modelu afirmativnega soglasja ("Samo ja pomeni ja"). Torej za obstoj kaznivega dejanja posilstva ni več potrebno, da bi moral storilec uporabiti silo ali zagroziti, in se tudi ne zahteva, da bi se žrtev morala storilcu fizično ali verbalno upirati. Kazniva je vsako spolnemo občevarju ali s tem izenačenemu spolnemo ravnanju brez predhodne svobodne privolitve oz. soglasja. Soglasje je lahko dana z besedami ali dejanji, dokler te besede in dejanja jasno kažejo dovoljenje in željo sodelovanja v spolni aktivnosti. Privolitev v spolni odnos pa mora trajati skozi celoten spolni akt in glede vseh oblik njegove izvedbe.

Po predlaganih spremembah in dopolnitvah temeljna oblika inkriminacije posilstva ne bo več temeljila na zastarelem modelu prisile, saj je predlagana sprememba koncepta v model soglasja – natančneje v model afirmativnega soglasja. Od žrtev se več ne zahteva aktivnega upiranja, saj se te zelo pogosto ne morejo upreti, preprosto zamrznejo ali pa bi upiranje pomenilo še hujše fizične posledice in nevarnost zanj.

Privolitev je lahko dana svobodno in pristno le, ko svobodna volja osebe ni podrejena prisilnim okoliščinam in ko je oseba sposobna privolitve. Žrtev zaradi različnih razlogov pogosto ne more niti reči ne. Žrtev lahko ob dejanju ostane tiho in popolnoma pasivna zaradi predhodnih delovanj storilca ali drugih oseb – na primer v primerih trajajočega nasilja v družini ali drugih nasilnih odnosov – zaradi česar se znajde v brezizhodnem položaju, ko zavrnitev ali upor nista možna ali smiselna. Pri tem gre torej za predhodno dalj časa trajajoče psihično ali fizično nasilje, katerega posledica je, da žrtev (vsaj nasproti storilcu) svoje volje ne izraža več (za razliko od »grožnje z neposrednim napadom na življenje ali telo« iz prvega odstavka 170. člena oziroma »grožnje zoper čast in dobro ime ali grožnje s povzročitvijo premoženjske škode« iz tretjega odstavka 170. člena KZ-1, ki sta del kaznivega dejanja posilstva).

Lahko pa žrtev ohromi tudi zaradi trenutnega šoka ali strahu, lahko zmrzne in ostane paralizirana. Žrtve zaradi različnih razlogov pogosto ne more, ali ni zmožna reči ne. Navedene položaje so zdaj zajeti v opredelitvi "brez svobodne privolitve", ki pokriva izkoriščanje predhodnega trajajočega ustrahovanja in druge okoliščine ali stanja, zaradi katerih (žrtev) ni sposobna izraziti zavrnitve. Vseh okoliščin v katerih lahko pride do tako imenovane »zamrznitve žrtve« ali drugačnih stanj, zaradi katerih ni sposobna reagirati ni mogoče naštet. Te okoliščine vsebujejo, glede na predlagano črtanje dela inkriminacije po prvem odstavku 172. člena KZ-1, tudi stanja opitosti, drugačne omamljenosti ali spanja.

Pregon takega kaznivega dejanja zahteva občutljivo oceno dokazov v okviru konteksta posameznega primera. Taka ocena mora prepoznati široko paleto možnih vedenjskih odzivov žrtev na spolno nasilje in ne sme temeljiti na predvidevanjih na podlagi spolnih stereotipov, mitov o moški in ženski spolnosti ter predsodkih o "pravilnem" odzivu na spolno nasilje. V

nasprotju s pričakovanji, da se bo "vzorna" žrtev posilstva bojevala z napadalcem, je bilo ugotovljeno, da je **pogost telesni in psihološki odziv v primeru spolnega napada "zamrznitev"**, ko žrtev sploh ni sposobna nasprotovati napadu, pogosta je celo nezmožnost premikanja. Švedska klinična študija iz leta 2017 je ugotovila, da je 70 odstotkov od 298 obravnavanih žensk, ki so bile posiljene, med napadom doživelo "neprostovoljno paralizo". Razlogi, zakaj žrtev ne reagira na neželen poseg v svojo spolno integriteto, so lahko zelo raznovrstni, presojati pa jih je treba v vsakem konkretnem primeru posebej.

Jasno je, da so okoliščine vsakega primera in tudi vsake žrtve drugačne, še zdaleč ni nujno, da je njen ne-odziv, otrplost, umik vase in izven sebe zgolj posledica delovanja storilca, lahko gre tudi za šok ob trenutnem vdoru v intimo in še vrsto drugih položajev, ki jih v obrazložitvi zato lahko izpostavljam le primeroma.

Glede na navedeno je v novem prvem odstavku 170. člena KZ-1 predlagana kazen zapora od 1 leta do osmih let, kar je primerljivo tudi s kaznivim dejanjem po 172. členu KZ-1.

V zvezi s kaznivim dejanjem posilstva po dosedanjem prvem odstavku 170. člena KZ-1, ki zaradi preštevilčenja postane drugi odstavek, je zaradi sorazmernosti in teže dejanja (uporaba sile ali grožnje) predlagan dvig spodnje meje predpisane kazni iz »od enega leta« na »od treh let«, kar hkrati pomeni, da v zvezi s takim dejanjem izrek pogojne obsodbe ne bo več mogoč.

V novem petem odstavku se določi tudi novo malomarnostno kaznivo dejanje za primere iz novega prvega odstavka tega člena v katerih storilec ni ravnal s potrebno pazljivostjo, čeprav se je zavedal, da lahko stori dejanje, pa je lahkomišlno mislil, da se to ne bo zgodilo ali da bo to lahko preprečil (zavestna malomarnost), ali če se ni zavedal, da lahko stori dejanje, pa bi se bil po okoliščinah in po svojih osebnih lastnostih tega moral in mogel zavedati (nezavestna malomarnost) za katero je zagorožena kazen šestih mesecev do petih let.

K 2. členu (171. člen KZ-1):

Predlagan je nov prvi odstavek 171. člena KZ-1, ki določa kaznivo dejanje spolnega nasilja po modelu afirmativnega soglasja ("Samo ja pomeni ja"). Kdor brez svobodne privolitve osebe drugega ali istega spola doseže, da ta stori ali trpi kakšno spolno dejanje, ki ni zajeto v 170. členu zakona, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do osmih let. V zvezi s predlaganim novim odstavkom veljajo vse uvodne obrazložitve v zvezi s spremembami na področju kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in tudi obrazložitve dopolnitev in sprememb 170. člena KZ-1.

Z besedilom predlaganega novega odstavka so po vzoru veljavnih 170. in 171. člena KZ-1 zajeta tako druga spolna dejanja storilca z žrtvijo kot tudi žrtve s tretjo osebo ter spolna ravnanja / dejanja žrtve na sebi.

V novem petem odstavku se določi tudi novo malomarnostno kaznivo dejanje za primere iz novega prvega odstavka tega člena v katerih storilec ni ravnal s potrebno pazljivostjo, čeprav se je zavedal, da lahko stori dejanje, pa je lahkomišlno mislil, da se to ne bo zgodilo ali da bo to lahko preprečil (zavestna malomarnost), ali če se ni zavedal, da lahko stori dejanje, pa bi se bil po okoliščinah in po svojih osebnih lastnostih tega moral in mogel zavedati (nezavestna malomarnost) za katero je zagorožena kazen do petih let.

K 3. členu (172. člen KZ-1):

Zaradi prenosa dela inkriminacije v nova prva odstavka 170. in 171. člena KZ-1 je predlagano črtanje dela besedila prvega odstavka 172. člena KZ-1, ki se nanaša na slabost ali kakšno drugačno stanje, zaradi katerega se žrtev ne more upirati.

K 4. členu (končna določba):

S končno določbo se določa začetek veljavnosti predlaganih sprememb zakona, in sicer petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Posilstvo 170. člen

- (1) Kdor prisili osebo drugega ali istega spola k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.
- (2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.
- (3) Kdor prisili osebo drugega ali istega spola k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.
- (4) Če sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka tega člena storjeni proti osebi, s katero storilec živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni skupnosti, se pregon začne na predlog.

Spolno nasilje 171. člen

- (1) Kdor uporabi silo ali zagrozi osebi drugega ali istega spola z neposrednim napadom na življenje ali telo in jo tako prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje, ki ni zajeto v prejšnjem členu, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do desetih let.
- (2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.
- (3) Kdor osebo drugega ali istega spola prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje iz prvega odstavka tega člena, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom do petih let.
- (4) Če sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka tega člena storjeni proti osebi, s katero storilec ali storilka živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni partnerski skupnosti, se pregon začne na predlog.

Spolna zloraba slabotne osebe 172. člen

(1) Kdor spolno občuje ali stori kakšno drugo spolno dejanje z osebo drugega ali istega spola, tako da zlorabi njeno duševno bolezen, začasno duševno motnjo, hujšo duševno zaostalost, slabost ali kakšno drugačno stanje, zaradi katerega se ne more upirati, se kaznuje z zapornom od enega do osmih let.

(2) Kdor v okoliščinah iz prejšnjega odstavka kako drugače prizadene spolno nedotakljivost slabotne osebe, se kaznuje z zapornom do petih let.